

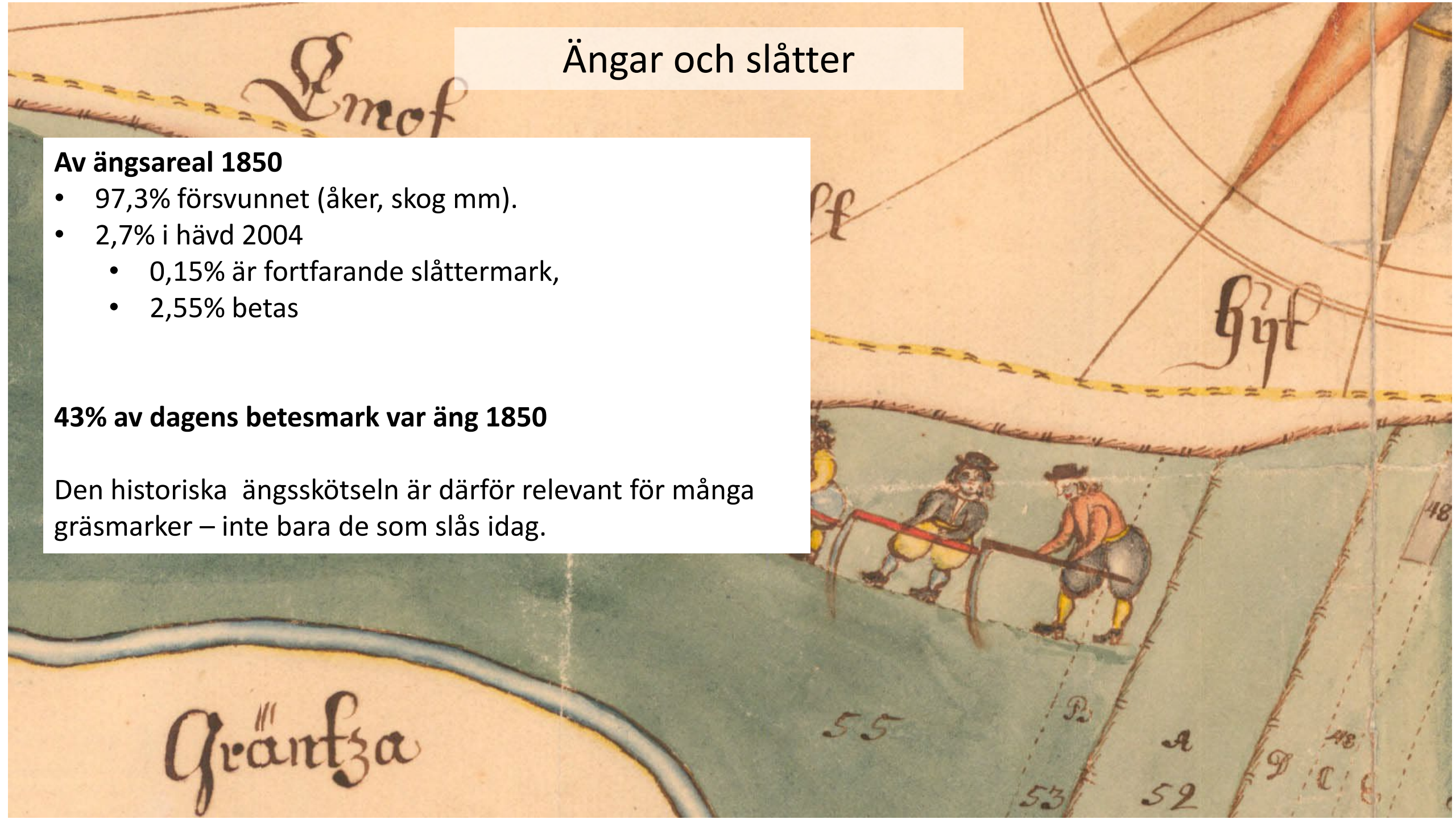
Ängar och slätter

Av ängsareal 1850

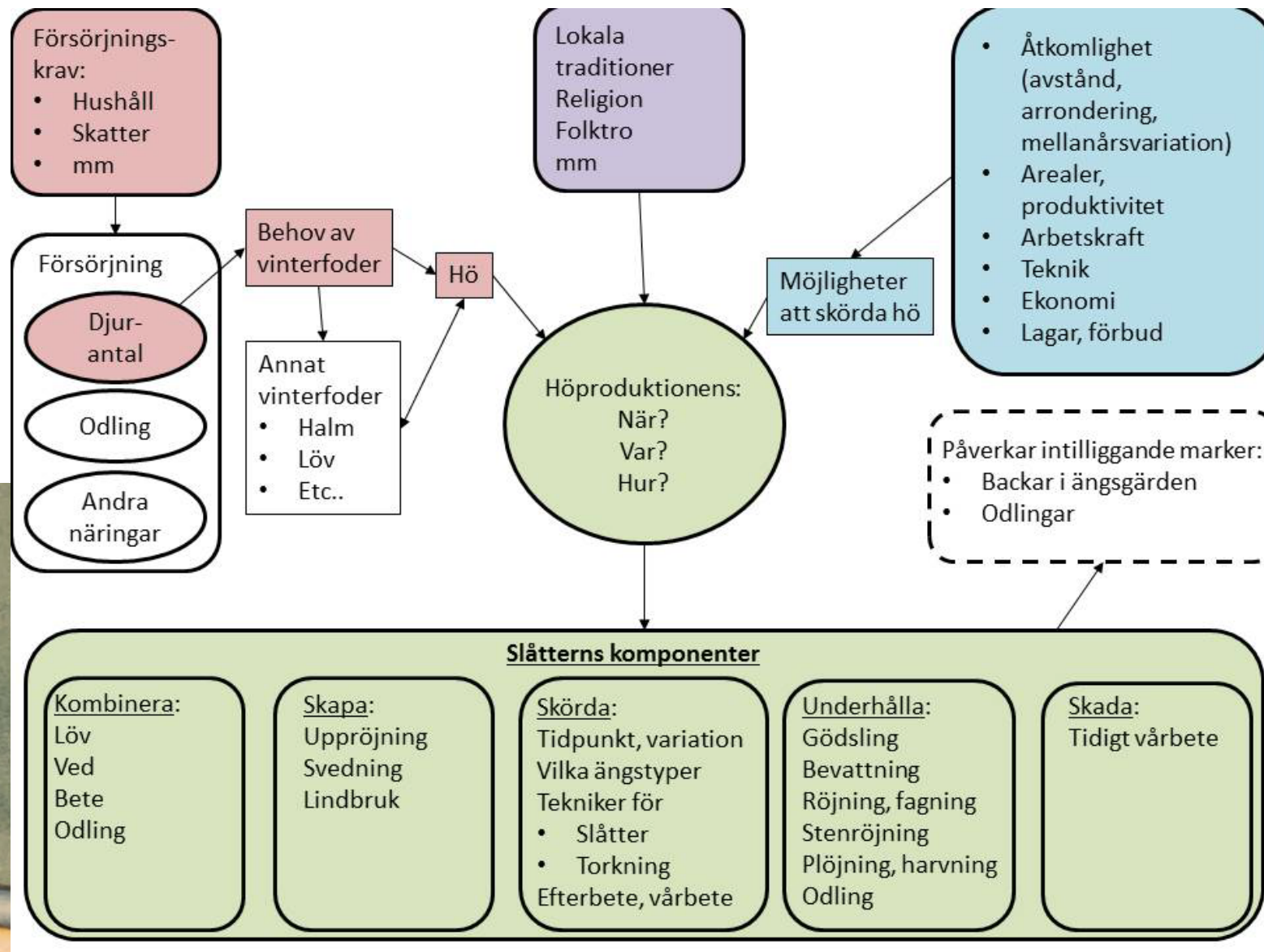
- 97,3% försvunnet (åker, skog mm).
- 2,7% i hävd 2004
  - 0,15% är fortfarande slättermark,
  - 2,55% betas

43% av dagens betesmark var äng 1850

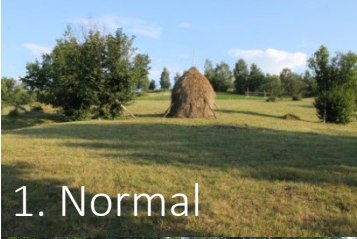
Den historiska ängsskötseln är därför relevant för många gräsmarker – inte bara de som slås idag.

Lokala behov och förutsättningar (ekologiska och socio-ekonomiska) har format en stor variation av ängstyper i Sverige. Var och en med sin unika skötsel.

1. Normal

2. Blåtåläng

3. Svalåkrar

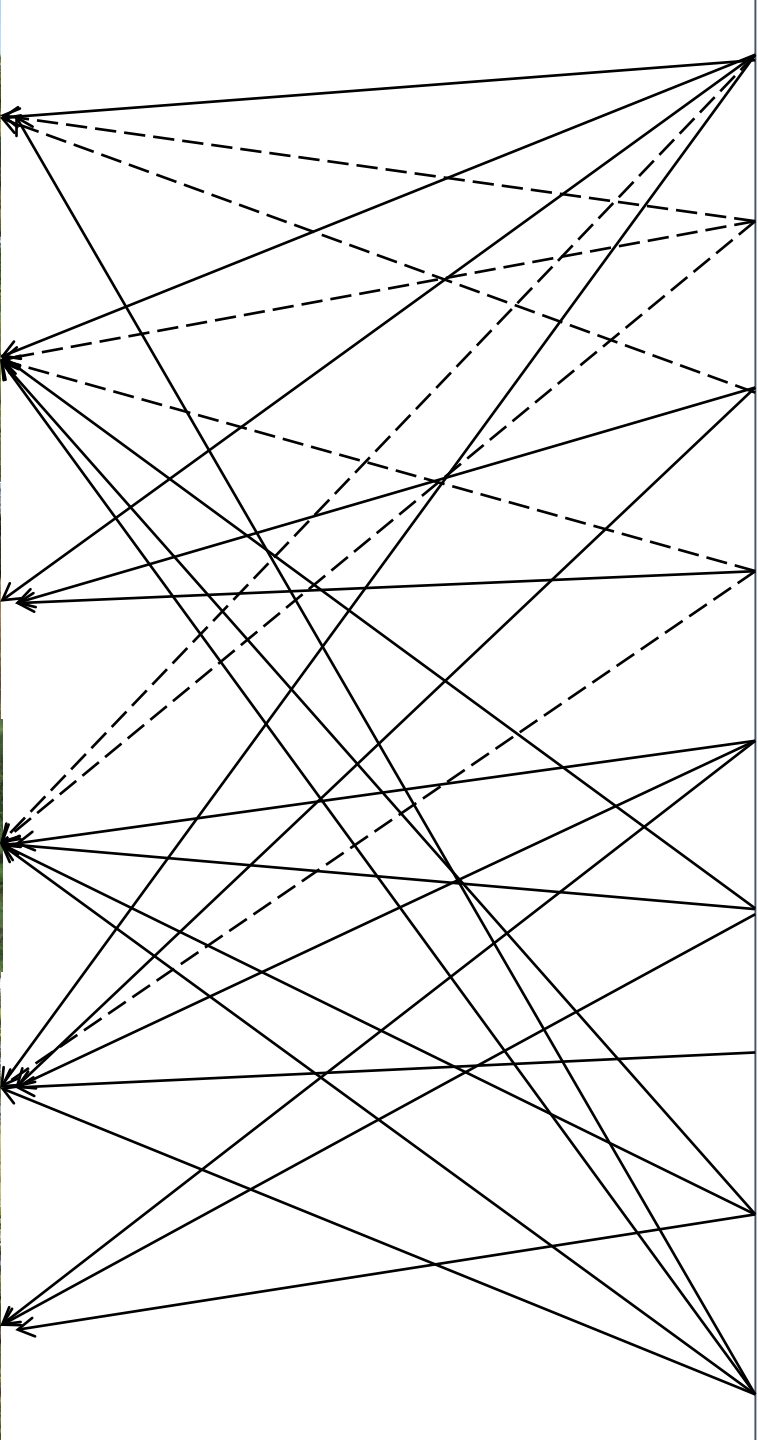
4. Flexibel

5. Aläng

6. Tillfällig vila

Slåtter

Bete

Gödsling

Plöjning

Borttagna myrstackar

Slåtterfria år

Skörd av ved

Bränning

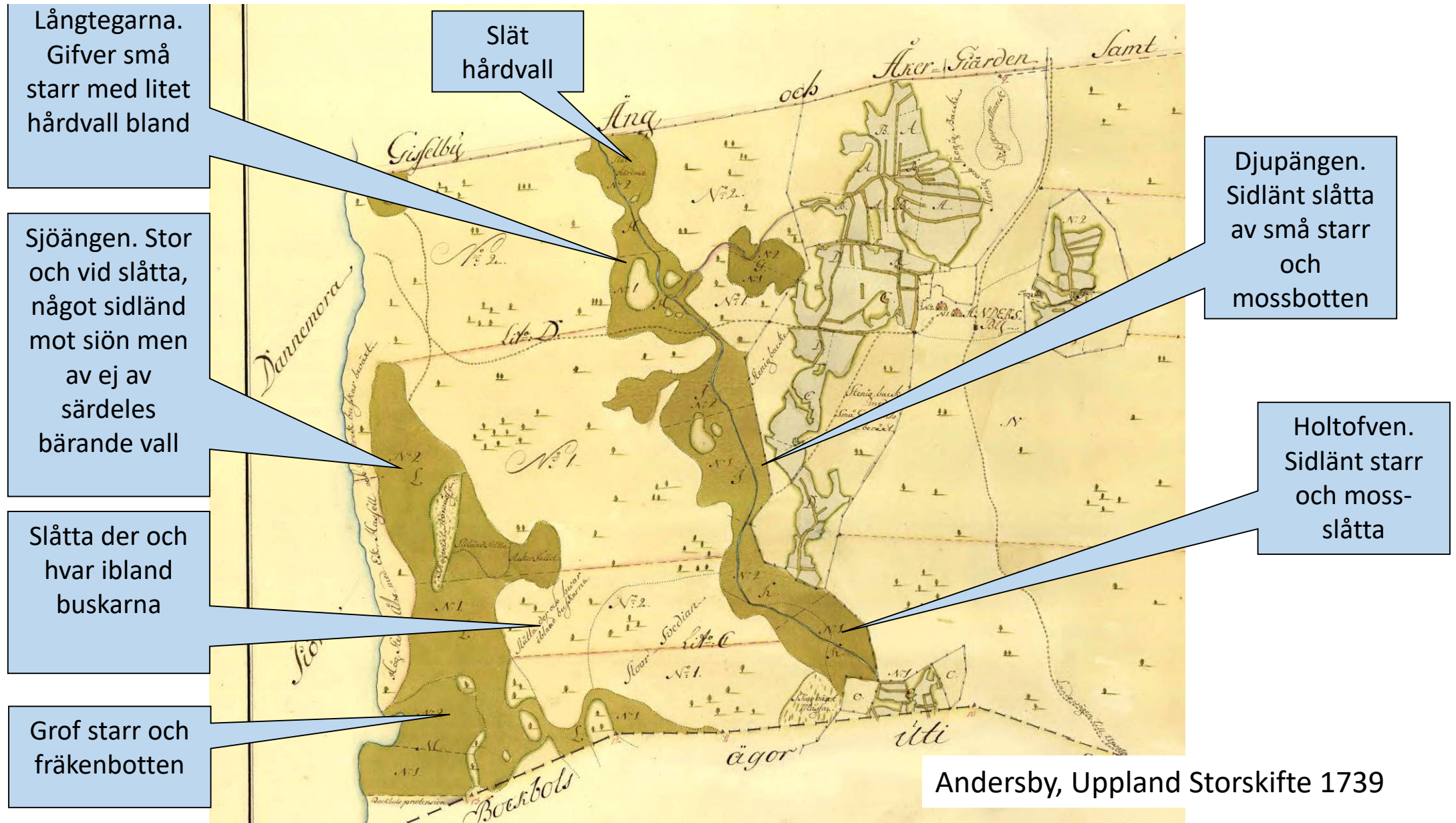
Buskröjning

Några rumänska ängstyper i Maramureş och skötselkomponenter som används på ängarna

Alla används inte på alla ängar. Varje ängstyp har sin speciella skötsel

Vi har förlorat både ängstyper och de historiska sammanhang som format dem.
Det kan indikeras av beskrivningar i historiska kartor

Historiskt fanns bred palett av olika slåtterängar, formade av lokal natur och kultur, med en unik uppsättning skötselkomponenter

1. Slåttertidpunkt
2. Betesmarker med historia som slåttermark (bl.a. sen hävd)
3. F. d. åkrar med rik kärlväxtflora av slåtter- och betesarter
4. Slåtter av åkerrenar, diken, vägrenar och andra småbiotoper
5. Svalåkrar
6. Efterbete

Glössbo, Rengsjö, Hälsingland.
Mickelsson , Hls Mus.

Mellanårsvariation i hävd

- Slåtteruppehåll (Slåtter vartannat-vart tredje år på många magra myrslogar)

Sölendet, Norge

Slåttermetod

- Höhantering & torkning.
Metoden är avgörande för
graden av fröspridning och
därmed arters överlevnad i
ängarna.

Slåtter fuktigt gräs

30 frön/m²

Slåtter torrt gräs

300 frön/m²

Slåtter + torkning 2 dagar

+ en vändning

2000 frön/m²

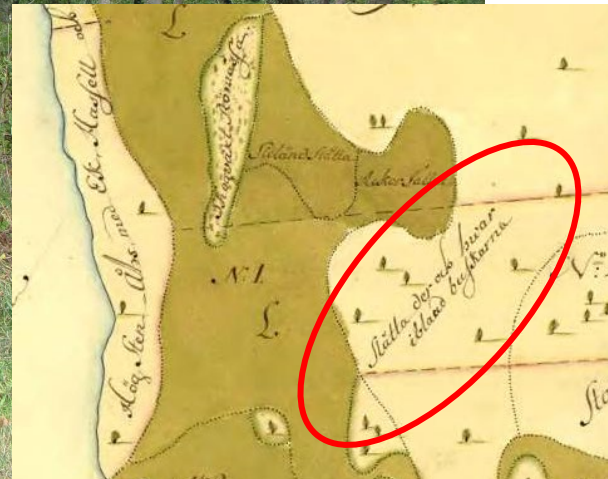

Slåttermetod

- Noggrannhet. Mkt noggrann slåtter är en tuff miljö för både växter och insekter.

Noggrann slåtter i Ghețari, Rumänien

Kanske har "slarvig slåtter", varit en viktig slåtterkomponent. Är det vad vi ser i noteringen från kartan över Andersby "slåttan der och vad bland buskarna"

Greda NR, Öland

Svartbent sköldbagge

Ängsförbättring genom övervattning: silängar och dammängar

Siläng, Pyöreänoja, Pajala, Norrbotten.
Jan Norrman 1994, RAÄ Kulturmiljöbild

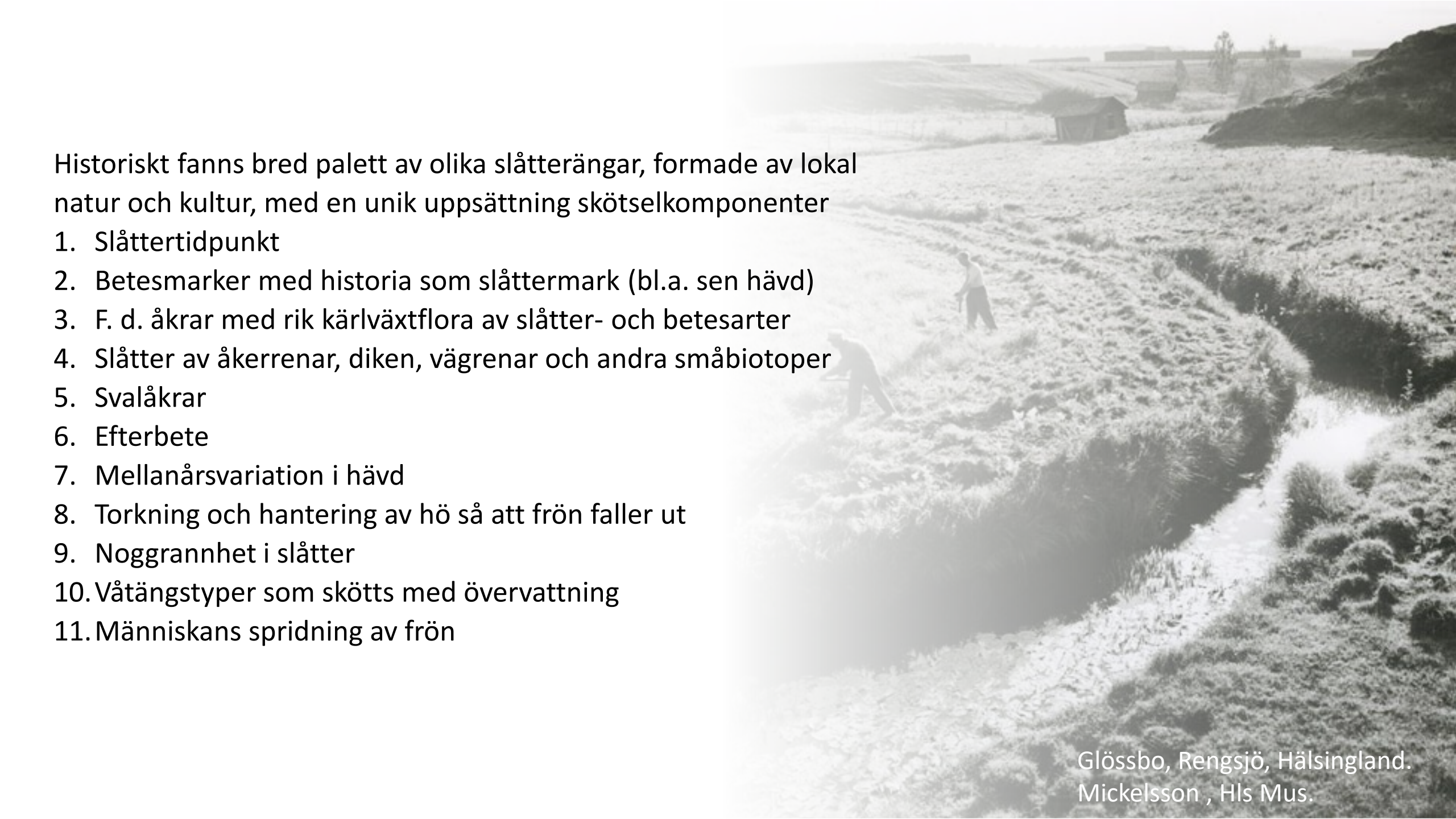
Svanskele dammäng, västerbotten.
Jan Norrman 1995, RAÄ Kulturmiljöbild

Västerfärnebo, Västmanland

Historiskt fanns bred palett av olika slåtterängar, formade av lokal natur och kultur, med en unik uppsättning skötselkomponenter

1. Slåttertidpunkt
2. Betesmarker med historia som slåttermark (bl.a. sen hävd)
3. F. d. åkrar med rik kärlväxtflora av slåtter- och betesarter
4. Slätter av åkerrenar, diken, vägrenar och andra småbiotoper
5. Svalåkrar
6. Efterbete
7. Mellanårsvariation i hävd
8. Torkning och hantering av hö så att frön faller ut
9. Noggrannhet i slätter
10. Våtängstyper som skötts med övervattning
11. Människans spridning av frön